

SLOVENSKI POROČEVALEC

IZDAJA NA NEOSVOBOJENEM OZEMLJU

Cena L 2 ali 30 Pf.

Leto III.

11. oktober 1942 - št. 39

"MISLIM, DA SOVJETSKA SPOSOBNOST, ZOPERSTAVLJATI SE NEMŠKIM RAZBOJNIKOM, PO SVOJI SILI NI PRAV NIČ MANJŠA - ČE NE VEČJA - OD SPOSOBNOSTI FAŠISTIČNE NEMCIJE ALI KATEREKOLI AGRESIVNE DRŽAVE, ZAGOTOVITI SI SVETOVNO GOSPODARSTVO" (Stalin v svojem odgovoru na vprašanja ameriškega časnikarja Cassidyja, dne 3. oktobra 1942.)

PO STIRIH STOLETJIH OBNOVLJENO BRATSTVO V OROŽJU

Velike borbe med slovensko-hrvatskimi partizani in okupatorsko-belogardističnimi tolpmi v Beli Krajini. - Več tisoč hrvatskih partizanov je prekorčilo Kolpo. - Obnovljeno slovensko-hrvatsko bratstvo v orožju. - Jugoslovanski partizani grade nezlomljivo edinstvo jugoslovanskih narodov.

Nemško novčenje hrvatskih mož in fantov na Vzhodno fronto, revizicije žite in ostalih življenjskih potrebščin, zmerom večji teror okupatorsko-ustavskih tolpe, vse to je dvignilo hrvatskega kmeta na noge. V septembru je vzplamtela narodno-osvobodilna partizanska borba po Hrvatskem Zgorjju, Moslavini in Slavoniji. Dedič Matije Gubca se zgrinjajo v svojo narodno, ljudsko vojsko in trkajo prav na vrata Zagreba.

Pavelič prosi nemško-italijanske imperialiste za pomoč. Toda Nemci so mu nedvoumno povedali, da mu še več pomoči ne morejo posiljati, ker njim samim presihajo vojaška moč po ruskih planjavah. Hitler je Paveliču ukazal, naj sam opravi s hrvatskim partizanskim gibanjem. Pač pa mu je priskočila na pomoč tista banda strahopetcev in krvolokov, ki opravljajo policijsko službo po zasedeni jugovzhodni Evropi: soldateska fašistične Italije.

V drugi polovici septembra so začeli Italijani prodirati z Dolenjskega preko Bele Krajine proti hrvatski meji. Toda narodno-osvobodilna partizanska vojska Jugoslavije je to pot Italijane temeljito prehitela. 20. septembra so močni oddelki hrvatskih partizanov prekorčili Kolpo, se združili s slovenskimi partizani in pričeli prodirati v dveh pravcih: proti Vinici in proti Gorjancem. Že v nedeljo, 20. septembra, so se zvečer v Črnomlju in okolici razvili veliki boji med slovensko-hrvatskimi partizani na eni in italijansko-belogardističnimi skupinami na drugi strani.

Partizanska vojska šteje več tisoč mož. Na črnomeljskem odseku je napadalo okrog 3.000 partizanov. Italijani so imeli že prve dni okrog 300 mrtvih. Ker jih ne morejo več pokopavati na črnomeljskem pokopališču, so pričeli po živih kopati sto metrov dolge jarke za pokopavanje. Že 24. septembra je pripeljal vojaški vlak 1 vagon mrtvih oficirjev in dva vagona ranjenih. V Novo mesto pripeljejo dnevno po 10 do 20 italijanskih in belogardističnih mrličev. Na italijanski strani poveljujejo večidel samo nižji oficirji in podoficirji. Partizani so uničili rudnik Kanižarico, ki je v plamenih.

Na svetih tleh, ki je nepojena s krvjo puntarskih slovenskih in hrvatskih kmetov, se po štirih stoletjih obnavlja nerazdružno slovensko-hrvatsko bratstvo v orožju. V deželi, ki je Slovincem dala velikega pesnika, danes slovenski in hrvatski partizani postavljajo mogočen steber svobode, bratstva in enakopravnosti, na katerem bo slonela nova Jugoslavija.

Drugi steber trdne skupnosti jugoslovanskih narodov postavljajo srbski in hrvatski partizani na slavnih bosanskih tleh.

V skupnem boju ustvarjeno, v mukah in herojskih dejanjih prekaljeno, v skupni graditvi lepše bodočnosti dokončno utrjeno, tako bo EDINSTVO JUGOSLOVANSKIH NARODOV v prihajajoči, novi Jugoslaviji.

Protijudske klike iz stare Jugoslavije, sedanji izdajalci in opričniki tujih imperialistov, so svoje "jugoslovansko narodno edinstvo" ustvarjali z nasilnim teptanjem demokratičnih svoboščin, zakoni o zaščiti države in glavnjocami, go gradili na velesrbski hegemoniji in narodni neenakopravnosti, go utrjevali za izdajstvo nad temeljnimi življenskimi interesi narodov Jugoslavije.

Protijudske klike "državotvornih" kapitalantov in izdajalcev so "jugoslovansko narodno edinstvo" 23 let "gradile" in privedle do notranjega razsula v aprilu 1941 leta do brotomornega klanja.

Narodno-osvobodilno partizansko gibanje Jugoslavije gradi EDINSTVO JUGOSLOVANSKIH NARODOV v teh težkih mesecih boja in trpljenja, gradi ga nerazrušno, trdno, enkrat za vselej!

MOSKVA O OSVOBODILNEM BOJU JUGOSLOVANSKIH NARODOV.

V svojem tedenskem pregledu mednarodnih dogodkov od 27. sept. do 3. oktobra je sovjetski publicist I. Jermašev posvetil dobršen del herojskemu boju narodno-osvobodilne partizanske in dobrovoljske vojske Jugoslavije. Ob zadnjih pomembnih zmagah jugoslovanskih partizanov v Bosni je I. Jermašev v tem pogledu podal sliko letošnjih osvobodilnih bojov v osrčju Jugoslavije. Njegova izvajanja prinašamo v celoti:

"Pred dnevi objavljena poročila o zmagi, ki so jo jugoslovanski partizani v sektorju Banja-Luka dosegli nad italo-nemškimi in ustaškimi četami je vredno posebne pažnje.

Letošnjo pomlad so italo-nemški okupatorji in njihovi ustaški najemniki podvzeli nekaj velikih operacij proti središčem partizanskega gibanja v Jugoslaviji. V teh operacijah naj bi bili igrali glavno vlogo oddelki 2. italijanske armade, ki so jih partizani v zimskih mesecih temeljito premikastili. Ko so se izpopolnili z rezervami, med njimi tudi z nemškimi, so okupatorji sklenili usmeriti temeljni udarec proti najmočnejšim partizanskim rajncem v Bosni.

Sredi aprila so se začele aktivne vojaške operacije v vzhodni Bosni, v Hercegovini in rni gori. Vrhovno poveljstvo partizanskega gibanja je sklenilo nasprotnike prehiteti. Partizanske brigade so se osredotočile v osrednji Bosni, zlasti na področju Banja-Luka, kakor tudi v severnem delu Hercegovine. Potem, ko so odbili ofenzivo italo-nemških in ustaških čet so partizani sami prešli v ofenzivo, zlasti v rajonih Mostar-Studence-Imotski-Travnik-Banja-Luka. Okupatorji so tu doživeli velik poraz.

Največji boji so se razvili v rajonu Banja-Luka. Aktivne vojaške operacije so tu trajale ves julij, avgust in september. Partizani so iztrebili nekaj italijanskih in nemških garnizij ter razorožili in razkropili ustaške tolpe.

Veliki boji so se razvili v rajonu mesta Sitnica. Tu so okupatorji osredotočili precejšnje sile, zaradi česar se jim je posrečilo, potisniti partizane nazaj in celo zavzeti mesto. Toda 5. septembra so partizani italijanske in nemške čete vrgli iz Sitnice in jih potolkli. V nadaljnjih ofenzivnih operacijah so partizanski odredi z naskokom zavzeli položaje nasprotnika, ki se je moral umakniti prav v mesto Banja-Luka, kakor poročča štab partizanskih čet je precejšen del pokrajine osvobojen izpod okupatorja. Hkrati so partizani 20. septembra zavzeli mesto Fojnica v osrednji Bosni.

V bojih so se zlasti odlikovali oddelki 2., 5., 7. in 8. udarne partizanske brigade.

Zadnji dogodki v Bosni kažejo, da partizansko gibanje v Jugoslaviji dobiva vse močnejši in vse organiziranejši značaj, Skoraj vso deželo je zajela narodna vojna proti osovraženi okupatorjem."

2. oktobra 1942. je bil po naglem postopku obsojen na smrt in v gramozni jami pri Sv. Križu ustreljen zaslužni umetnik-punter in največji slovenski karikaturist

HINKO SMREKAR

Slovenski umetnik je pod strelji fašističnih rabljev padel, da bi slovenska umetnost živelaj In blizu so svobodni dnevi, ko bo zaživelaj bolj ko kdaj prej, od fašističnega barbarstva in njegovih krvoločnih predstavnikov pa bo ostal v slovenskem narodu le še grenak spomin! Slava umetniku-mučeniku Hinku Smrekarju! Njegovim morilcem smrt in pogini!

FAŠISTIČNA INKVIZICIJA V BIZOVIKU

27. septembra so bili v Bizoviku ujetjeni Slovenci: Rudolf LOBODA, Vlado in Jakob MOJSKERC, Alojz JANEŽIČ in Alojz HLEBS.

Domačin nam o tem krvavem dogodku piše:

V nedeljo 27. septembra je pridrvela v našo vas tolpa Italijanov ter se ustavila pred cerkvijo, v kateri je bilo ravno maša. Tolpo je vodil kapitan, spremljali pa so ga vojaški kaplan, vojaki, miličniki, karabinjerji in celo financerji. Z njimi sta bila tudi dva Slovencina v karabinjerskih uniformah, ki sta se vozila v posebnem avtu. Verjetno sta bila delegata bele garde.

Po maši so prišli nekaj ljudi. 30-letnega moža so peljali na nek skedenj, ga privezali slečenega na stroj za rezanje rezanice. Neki civilist mu je pričel zvijati roke, puliti dlake na spolovilih, ga zbadati, teptati z bikovko, da je imel črne klobase po telesu. Mož je junaško trpel.

Po končanem inkvizitorskem poslu so preiskali hišo in vrt. Ko so se vrnili, so zgrabili dva druga moža ter jima povedali, da sta obsojena na smrt. Mož sta sodbo, ki so jo že v Ljubljani napravili, verjetno na kakki seji s slovenskimi ovaduhi, vzela mirno na znanje. Tedaj se je dvignila skrbno negovana ročica italijanskega vojaškega kurata in napravila elegantno kretje znamenje križa. To se je zgodilo v slovenski vasi, nedaleč od cerkve, v kateri je pravkar daroval mašo domači duhovnik, obsojen na molk in na "prostovoljno" včlanjenje v belo gardo, pomožna straža "velikega" Rima.

Zaregljala je strojnica. Ljudstvu se je stisnilo srce v grozi. Krik vdove in hčerke je prerezal zrak.

Tolpa je sedla na vozove in se odpeljala v Ljubljano. Po cesti pa so vojaki peljali proti mestu revno kravico, premoženje uboge družine.

Če Robotti, Grazioli in njuni belogardistični podrepaniki uidejo pravični kazni za tako početje z našim narodom, naj sramota za vedno pokrije naš narodni ponos!

Pri izpolnjevanju svoje partizanske dolžnosti se je smrtno ponesrečil tovariš

J O Ž E J E Ž E V N I K

komandant Dolomitskega odreda slovenske partizanske vojske.

Njegove zadnje besede so bile: "Tovariši, prosim vas, pozdravite mi ženo in sina! Borite se še naprej za osvobodjenje kakor sem se jaz boril! Bodite složni med seboj, ker zmaga bo naša! Smrt fašizmu! Tovariš komandant! Slovenski partizani bodo Tvojo oporoko izpolnili!"

D V E I Z B I R I

(Ob nemški aneksiji slovenske Gorenjske)

Slovenske Gorenjske je bila s 1. oktobrom proglašena za sestavino velikega nemškega rajha. Gorenjci so postali "polnopravni" nemški državljani. To se prvič dobiti so "pravico" služiti tolpi nemških plutokratov za topovsko hrano na vzhodnem bojišču.

Vse težji položaj fašistične Nemčije s ili Hitlerja, da z aneksijami razširja vojaško obveznost na zasedene dežele in izpopolnjuje grozne vrzeli, ki jih je sovjetsko orožje prizadejalo njegovi armadi. Pred kratkim je anektiral Luksemburg, zdaj je vključil Gorenjce v svoj velikonemški mestvor.

Kakor za Luksemburžane, tako je tudi za naše Gorenjce najnovejši akt fašističnega nasilja samo znak za še vztrajnejšo borbo vse do končne zmage, ki je že močno blizu. Na poziv Osvobodilne fronte, naj se odtegnajo nemški mobilizaciji, so Gorenjci odgovorili z množičnim stopanjem v partizanske vrste. Že prvi dan po objavi aneksije se je več sto kmetov prijavilo v partizanske oddelke.

Aneksija Gorenjske je ponovni dokaz, da imajo Slovenci samo dve izbiri: ALI upogniti tilnik in se za tuje koristi boriti proti lastni svobodi; boriti se proti rodnim slovenskim in slovenskim bratom bodisi v vrstah nemške armade na Vzhodni fronti, ali pa na jugoslovanski fronti v vrstah raznih "Wehrmannschaften", "legij smrti" in "antikomunističnih milic";

ALI stopiti v vsenarodni partizanski boj proti tujim zatiralcem in domačim izdajalskim psom, v boj za dokončno osvobodjenje in zedinjenje slovenskega naroda, za smotre naših velikih zaveznikov SSSR, Velike Britanije in USA, za smoter vsega slovanstva in vsega naprednega človečanstva. Dejstva z vso svojo grozotno prepričevalnostjo govore in kričijo, da tretje izbire ni!

Ni Osvobodilne fronte tista, ki pravi: žrtve morajo biti! Slovenski patrioti, zbrani v OF, so se dolga leta trudili proti peklenkim nakanam podžigalcev nove svetovne vojne, proti sramotnim kupčijam s krvjo svobodljubnih narodov, in pri tem so bili deležni neusmiljenega preganjanja s strani vseh tistih protiljudskih mrhovinarjev, ki danes Osvobodilni Fronti podtikajo geslo: žrtve morajo biti!

Geslo "žrtve morajo biti!" je vsemu svetu vsilila mednarodna klika plutokratov, katere politični predstavnik je FAŠIZEM in ki ji zvesto služi tudi slovenska bela garda.

To geslo je postalo za Slovence krvavo dejstvo. In sredi tega krvavega dejstva se vprašanje žrtev postavlja samo takole: ali naj gragoce na slovenska življenja padajo za svobodo, za lepšo bodočnost prihajajočih slovenskih pokoljenj, ali pa naj Slovenci ginejo za tujce in njihovo zatiralško fašistično oblast. Ogromna večina Slovencev se je odločila za prvo. Za drugo so se odločili Natlačeni, Avseniki, Zajci in drugi samozvani "voditelji", ki so v tem smislu 23 let uravnavali svojo politiko.

Nemci so anektirali ponosno Gorenjsko! NE ZA DOLGO! Gorenjci bodo na aneksijo odgovorili z okrepitevijo partizanskih vrst, z neizprosnim bojem za slovensko grudo in za slovenske ljudje! Na sramota pa je bila našim bratom na Gorenjskem vsekakor prihranjena: novačenje za tujčev vojsko morajo vršiti tujci, medtem ko ga v takozvani ljubljanski pokrajini vrše domači prodnenci, ki z organizacijo "protikomunističnih milic" in "vaških zaščit" razbremenjujejo okupatorsko oboroženo silo in jo sproščajo za boj proti našim bratom na Hrvaškem, v Bosni, v Srbiji, v Rusiji....

KLEROFAŠISTI IN JUGOFAŠISTI, KI ORGANIZIRAJO BELO GARDO IN BRATOMORNO KLANJE: ŽEBOT- CASAR- RUPNIK- SMERSU- AVGUST NOVAK- MARJAN ZAJC - NATLACEN- BOGUMIL REMEC- AVSENEK- PESTOTNIK- BEVC- ING MARKO KRANJEC- DEKAN ŠKRBEČ ITD.

DEJAVNOST SLOVENSКИH PARTIZANSКИH ODDELKOV

LJUBLJANSKA OKOLICA. V spopadu med belo gardo in partizani, ki se je 21. sept. vršil med Klečami in Dravljami, je po točnih podatkih padlo 8 belogardistov, 7 pa je bilo težko ranjenih. Partizani so imeli ranjenega. 22. in 24. sept. so belogardisti blokirali kmečke hiše v Dravljah. Partizani so jih obakrat presenetili. 24. sept. se je 5 partizanov spu-stilo z 20 belogardisti. Partizani so izdajalske pse podili do draveljske cerkve. Tedaj so Italijani priskočili na pomoč svoji pomožni vojski in pri čeli streljati s topovi na partizane, ki se se umaknili brez izgub.

NOTRANJSKA. Partizani nadaljujejo s čiščenjem bele garde, razorožujejo vaške zaščite, pobijajo belogardistične voditelje, nasilno mobilizirane ali zapeljane kmete pa izpuščajo. V noči od 24. na 25. sept. so bili v okolici Cerknice boji partizanov z belogardisti in Italijani. 25. sept. so pripeljali na Reke 5 kamionov ranjenih belogardistov.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA. Zadnje dni septembra je bilo iztirjenih več vlakov: v noči od 20. na 21. sept. med Rožnim dolom in Semičem, potem v noči od 21. na 22. sept. pri postaji Uršna sela. Prav tam je bil obstreljeman tudi cisternski vlak in je bencin iztekal iz 4 cistern.

GORENJSKA. Partizani so izvršili napad na občinski urad v Dobu pri Dömžalah in ga zažgali. V žvezi z aneksijo Gorenjske in mobilizacijo na Vzhodno fronto so se začeli po več krajih kmečki nemiri. Najostrejši je bil nastop kmetov v vasi Godešič pri Škofji Loki, rojstni vasi judenburškega junaka Hafnerja. Tam so Nemci morali nastopiti s silo in so ustrelili enega izmed kmečkih voditeljev.

ŠTAJERSKA. Partizani so v Trbovljah ubili vodjo "Arbeitsamta" Gosetnika, rojenega v Ptuj. Prav tam je bil ustreljen tudi visoki Kitzlerjevski funkcionar. Med Dravljami in Konjicami je prišlo do spopada med partizani in nemškutarsko Wehrmannschaft. Padel je Wehrmann Pavrič.

POPRAVEK: V SP z dne 29. sept. mora v odst. "Legendarni heroj s čakalno taktiko" (str. 8) stati: "hinevski napad na Stalina".